

ODGOVORI EVROPSKE KOMISIJE

NA POSEBNO POROČILO EVROPSKEGA RAČUNSKEGA SODIŠČA

Trajnost pri razvoju podeželja: projekti v zahtevanem obdobju večinoma še vedno delujejo, vendar obstajajo možnosti za doseg dolgoročnejših rezultatov

Kazalo

POVZETEK (odstavki I–VI).....	2
UVOD (odstavki 1-14).....	3
OBSEG REVIZIJE IN REVIZIJSKI PRISTOP (odstavki 15–19).....	3
OPAŽANJA (odstavki 20–65).....	3
ZAKLJUČKI IN PRIPOROČILA (odstavki 66-70).....	5
Priporočilo 1 – Boljša osredotočenost porabe v izvedljive projekte.....	6
Priporočilo 2 – Zmanjšanje tveganja spremembe financiranih objektov v objekte za osebno uporabo.....	6
Priporočilo 3 – Izkoriščanje potenciala velikih podatkovnih zbirk pri vrednotenju.....	6

V tem dokumentu so predstavljeni odgovori Evropske komisije na opažanja iz posebnega poročila Evropskega računskega sodišča v skladu s členom 259 [finančne uredbe](#), ki se objavijo skupaj s posebnim poročilom.

POVZETEK (odstavki I–VI)

Skupni odgovor Komisije:

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP) v programskih obdobjih 2007–2013 in 2014–2020 še naprej podpira raznolike nekmetijske dejavnosti ter spodbuja javne in zasebne naložbe na podeželskih območjih, vključno z infrastrukturo v skladu z evropskimi prednostnimi nalogami za razvoj podeželja. V skladu z načelom deljenega upravljanja se podpora zagotavlja v nacionalnih ali regionalnih programih razvoja podeželja, pri katerih so za upravljanje in nadzor odgovorne države članice in Komisija, države članice pa morajo sprejeti vse potrebne ukrepe, vključno z zakonodajnimi, regulativnimi in upravnimi ukrepi, da se ukrepi, ki se financirajo iz proračuna EU, izvajajo pravilno in učinkovito ter v skladu z veljavnimi pravili EU in nacionalnimi pravili.

Komisija meni, da je bistveno razlikovati med spoštovanjem zakonsko predpisanega obdobja trajnosti in oceno dolgoročnejšega učinka podprtih projektov, ki delujejo tudi po zakonsko predpisanem obdobju. Zakonodajalca sta se, kot je bilo ustrezno, dogovorila o zahtevah glede trajnosti iz člena 72 Uredbe (ES) št. 1698/2005 za obdobje 2007–2013 in člena 71 Uredbe (EU) št. 1303/2013 za obdobje 2014–2020, prav tako pa ni pravne podlage za sistematično zahtevanje ali spremljanje izvajanja projektov po zakonsko predpisanem obdobju trajnosti. To bi pomenilo tudi preveliko upravno breme za nacionalne uprave.

Komisija meni, da je pozitivno, da številni podprti projekti delujejo še več let po zakonsko predpisanem obdobju trajnosti. Po mnenju Komisije ukrepi za diverzifikacijo prinašajo dolgoročno diverzifikacijo na podeželskih območjih in zaprtje nekaterih podjetij ali prenehanje delovanja podprtih projektov ni potrebno, ker prvotni projekt ni bil ekonomsko vzdržen. Komisija meni, da bi bilo treba te ugotovitve dodatno analizirati, na primer s primerjavo s splošnimi podatki o ekonomski vzdržnosti v teh sektorjih, s podjetji, ki niso prejela javnih sredstev, in njihovim povprečnim življenjskim ciklom, pa tudi z drugimi možnimi zunanjimi dejavniki, ki so morda vplivali na podprte projekte, kot so makroekonomski trendi.

Podpora za podobne projekte je predvidena v novi skupni kmetijski politiki (SKP) za obdobje 2023–2027, katere splošni cilj je okrepiti socialno-ekonomsko tkivo podeželskih območij. V skladu z „novim modelom izvajanja“, kot je izražen v Uredbi (EU) 2021/2115 in Uredbi (EU) 2021/2116, je cilj nove SKP za obdobje 2023–2027 večja uspešnost in doseganje rezultatov glede na zastavljene cilje. Pravni okvir EU je manj predpisujoč za pravila, ki se neposredno uporabljajo za upravičence, kar državam članicam omogoča več prožnosti pri načrtovanju podpore in določanju ustreznih pogojev za pomoč glede na potrebe in nacionalni okvir. Zato morajo države članice v strateških načrtih SKP predlagati ustrezne zahteve glede trajnosti, ki ustrezajo različnim vrstam intervencij. Komisija pri oceni načrtov ustrezno upošteva ustreznost ciljev in splošno strategijo načrtovane podpore ter zasnovo predlaganih ukrepov. Poleg tega je Komisija pripravljena podpreti izmenjavo med državami članicami, da bi dolgoročno izboljšala ekonomsko vzdržnost projektov.

Komisija sprejema priporočilo.

UVOD (odstavki 1-14)

Odgovori Komisije:

ODSTAVEK 07 Ocenjevalno poročilo samo po sebi kljub določenim zaključkom v ocenjevalni študiji ne izključuje pozitivnega prispevka¹ projektov k diverzifikaciji podeželja, ki so po mnenju Evropskega računskega sodišča omejeni.

Glej tudi odgovor Komisije na odstavek 61.

ODSTAVEK 10 V skladu z načelom deljenega upravljanja so za upravljanje in nadzor programov razvoja podeželja odgovorne države članice in Komisija v skladu s svojimi pristojnostmi iz Uredbe (EU) št. 1303/2013, Uredbe (EU) št. 1305/2013 in Uredbe (ES) št. 1698/2005. Države članice bi morale sprejeti vse potrebne ukrepe, vključno z zakonodajnimi, regulativnimi in upravnimi ukrepi, za zagotovitev, da se ukrepi, ki se financirajo iz proračuna EU, izvajajo pravilno in učinkovito ter v skladu z veljavnimi pravili EU in nacionalnimi pravili.

ODSTAVEK 11 Uredba (EU) 2021/2115 predlaga nov model izvajanja, ki vključuje premik od skladnosti k rezultatom in smotrnosti, saj državam članicam omogoča večjo prožnost pri izvajanju.

Glej tudi odgovore Komisije na povzetek.

ODSTAVKI 12-13 Skupni odgovor Komisije na odstavka 12 in 13:

Kar zadeva zahteve glede trajnosti v strateških načrtih SKP za obdobje 2023–2027, Komisija države članice spodbuja, naj take določbe po potrebi vključijo v svoje načrte in jih prilagodijo zadevni vrsti intervencije.

Za programsko obdobje 2014–2020 se zahteve glede trajnosti razlikujejo. Člen 71 Uredbe (EU) št. 1303/2013 predvideva petletne, triletno in desetletne (premestitev podjetja zunaj EU) zahteve glede trajnosti po končnem plačilu upravičencu ali v obdobju, določenem v pravilih o državni pomoči.

OBSEG REVIZIJE IN REVIZIJSKI PRISTOP (odstavki 15–19)

Ni odgovorov Komisije.

OPAŽANJA (odstavki 20–65)

Odgovori Komisije:

---

¹ Povzetek naknadnih vrednotenj programov za razvoj podeželja za obdobje 2007–2013, ocenjevalna študija (*Synthesis of Rural Development Programmes (RDPs) ex-post evaluations of period 2007–2013 – Evaluation Study*), (str. 16).

ODSTAVKI 21–23 Skupni odgovor Komisije na odstavke 21 do 23:

Komisija ugotavlja, da je v obdobju 2007–2013 vseh 879 vzorčenih projektov turistične nastanitve prejelo finančna sredstva ter da so vsi izpolnjevali petletno zahtevo glede trajnosti in tako izpolnili pravno zahtevo v zvezi s tem.

Poleg tega Komisija opozarja, da obstajajo dodatni zunanji dejavniki, ki določajo življenjski cikel podjetja in presegajo elemente, obravnavane v poročilu.

ODSTAVKI 24–27 Skupni odgovor Komisije na odstavke 24 do 27:

Komisija poudarja, da je večina projektov v vzorcu upoštevala pravno zahtevo glede trajnosti. K oceni bi dodatno prispevale informacije o razlogih, zakaj so nekateri projekti prenehali delovati, in primerjava z običajnim življenjskim ciklom podobnih podjetij, ki niso prejela javnih sredstev.

ODSTAVEK 33 Komisija ugotavlja, da so vsi projekti iz okvira 2 prenehali delovati po zakonskem obdobju trajnosti, vključno z dvema projektoma, ki sta delovala manj kot pet let.

ODSTAVEK 36 Kot je prikazano na sliki 5, so bila v pravnem okviru za obdobje 2014–2020 pravila v primerjavi s pravnim okvirom za obdobje 2007–2013 spremenjena tako, da bi se obdobje trajnosti začelo od končnega plačila projekta. To je privedlo do ustrežnejšega obdobja trajnosti in je pomenilo, da se je bilo v obdobju 2014–2020 mogoče izogniti situacijam, kot je na primer nastala v Bolgariji.

ODSTAVKI 38–46 Skupni odgovor Komisije na odstavke 38 do 46:

Vzpostavljena so izbirna merila za prednostno razvrščanje in izbiro visokokakovostnih projektov glede na prispevek k ciljem. Da pa bi izboljšali možnosti za dolgoročno ekonomsko vzdržnost podprtih projektov, jih mora spremljati kvalitativna ocena vsake vloge, ki jo opravi plačilna agencija. Dolgoročni učinek podprtih projektov je odvisen tudi od številnih zunanjih dejavnikov.

V obdobju 2014–2020 se je Komisija v svojem usmerjanju držav članic bolj osredotočila na ustrezno uporabo izbirnih meril kot v obdobju 2007–2013, da bi zagotovila enako obravnavo prosilcev, boljšo uporabo finančnih sredstev in ciljno usmerjenost ukrepov v skladu s prednostnimi nalogami Unije za razvoj podeželja in pravnim okvirom. Komisija si bo še naprej prizadevala zagotavljati izmenjavo dobrih praks med državami članicami, tudi za uporabo izbirnih meril v strateških načrtih SKP za obdobje 2023–2027. Če upravičenci ne spoštujejo zahtev v okviru deljenega upravljanja, morajo pristojni organi ukrepati v skladu s pravili o kaznih in izterjavah. Komisija revidira tudi spoštovanje zahtev s strani držav članic. V primeru pomanjkljivosti v sistemih držav članic za upravljanje in nadzor lahko Komisija predlaga finančne popravke.

Komisija poudarja, da je primer v okviru 5 ponazoritev primerov (morebitnega) umetnega ustvarjanja pogojev (klavzula o izogibanju iz člena 60 Uredbe (EU) št. 1306/2013) ali celo goljufivega ravnanja.

ODSTAVEK 52 Komisija države članice spodbuja, naj zagotovijo podporo v obliki finančnih instrumentov, kot so posojila in jamstva, zlasti za ekonomsko vzdržne naložbe, ki ustvarjajo prihodek za upravičenca.

ODSTAVKI 54–55 Skupni odgovor Komisije na odstavka 54 in 55:

V okviru deljenega upravljanja so za nadzor projektov, ki se financirajo iz skladov EU, in za začetek izterjav, če pravila EU in/ali nacionalna pravila niso bila upoštevana, odgovorni nacionalni organi. Nacionalni certifikacijski organ vsako leto revidira porabo za razvoj podeželja. Poleg tega Komisija v državah članicah izvaja revizije na podlagi ocene tveganja, da preveri skladnost s pravili.

V zvezi z zadevami, ki jih je Evropsko računsko sodišče ugotovilo v Romuniji in Bolgariji, želi Komisija poudariti, da so bolgarski organi za Bolgarijo začeli postopke izterjave v zvezi z neupravičeno izplačanimi sredstvi, ki so se začeli že po finančnem popravku Komisije za leto 2017, ki je sledil reviziji GD AGRI. Vendar so postopki izterjave zapleteni, ker je velika večina upravičencev, od katerih je treba izterjati sredstva, na Sodišču vložila tožbo proti bolgarskim organom. Poleg tega so nekateri od teh upravičencev pri Komisiji in Evropskem parlamentu vložili več pritožb. Komisija ocenjuje te pritožbe.

Kar zadeva prejšnje programsko obdobje 2007–2013, je Komisija (od leta 2011) revidirala ukrepe v zvezi s turističnimi nastanitvami (zlasti ukrepe 311, 312 in 313) v devetih državah članicah. V dveh državah članicah so bile ugotovljene slabosti pri izvajanju ustreznih postopkov.

Kar zadeva programsko obdobje 2014–2020, je Komisija revidirala podukrep 6.4 (ki financira tudi projekte gostišč) z 21 revizijami, ki so zajemale dvanajst držav članic. V štirih državah članicah je odkrila slabosti pri izvajanju ustreznih postopkov. Doslej razen situacije v Bolgariji, opisane v prejšnji točki, niso bile ugotovljene nobene nepravilnosti, ki bi bile razširjene.

ODSTAVKI 61–65 Skupni odgovor Komisije na odstavke 61 do 65:

Kar zadeva težave pri merjenju obsega prispevka, Komisija poudarja, da je v zbirnem poročilu² navedeno tudi, da čeprav sklepi temeljijo na ukrepih, za katere lahko z gotovostjo rečemo, da so pozitivno prispevali k zastavljenemu cilju, to ne pomeni, da so bili ukrepi z manjšim prispevkom ali manjšo verjetnostjo neučinkovite pobude, ki niso prispevale k cilju. Nasprotno, kot je razvidno iz prispevkov posameznih ukrepov, zanje poročilo o naknadnem vrednotenju v večini primerov ne vsebuje zaključka o tem, da ni bilo prispevka ali da je bil ta premajhen, ter sploh ne vsebuje nobenega zaključka o prispevku. Poleg tega je obseg prispevka povezan z enostavnostjo merjenja tega prispevka. Hkrati obstaja tesna povezava med merljivostjo in časom merjenja ukrepa, saj je bil postopek že racionaliziran, merilne tehnike in pristopi pa so bili jasneje opredeljeni.

Glej tudi odgovor Komisije na odstavek 07.

Komisija poudarja, da se od držav članic ne zahteva in glede na veliko število malih projektov niti ne pričakuje, da bodo sistematično spremljale ali nadzirale, ali naložbeni projekti po zakonsko predpisanem obdobju trajnosti še vedno delujejo. Poleg tega pravila o varstvu podatkov omejujejo zmožnost Komisije, da neposredno izvaja tako spremljanje. Kljub temu lahko Komisija spodbudi države članice k boljši uporabi poslovnih registrov ali drugih obsežnih podatkovnih zbirk.

ZAKLJUČKI IN PRIPOROČILA (odstavki 66–70)

Odgovori Komisije:

ODSTAVKI 66–69 Skupni odgovor Komisije na odstavke 66 do 69:

² Povzetek naknadnih vrednotenij programov za razvoj podeželja za obdobje 2007–2013, ocenjevalna študija (*Synthesis of Rural Development Programmes (RDPs) ex-post evaluations of period 2007–2013 – Evaluation Study*), (str. 16).

Komisija se strinja, da bi bilo mogoče izbirni postopek izboljšati, zlasti s spodbujanjem boljše ocene kakovosti projektov za vsak primer posebej na podlagi opisa projektov upravičencev. Dolgoročni učinek podprtih projektov je poleg tega odvisen od številnih zunanjih dejavnikov, kot so makroekonomski trendi in krize, na katere izbirni postopki ne morejo vplivati.

Priporočilo 1 – Boljša osredotočenost porabe v izvedljive projekte

Komisija sprejema priporočilo.

Komisija bo olajšala izmenjavo dobrih praks med državami članicami.

Priporočilo 2 – Zmanjšanje tveganja spremembe financiranih objektov v objekte za osebno uporabo

2.A. Komisija sprejema priporočilo.

Komisija bo še naprej sodelovala z organi držav članic in drugimi deležniki, zlasti v prihodnji evropski mreži SKP, da bi delila in izmenjevala dobre prakse ter tako olajšala učinkovito izvajanje politike in s tem zagotovila najvišjo dodano vrednost EU za zagotovljeno podporo. Komisija države članice spodbuja, naj v strateške načrte SKP po potrebi vključijo ustrezne zahteve glede trajnosti, odvisno od vrste zagotovljene podpore.

B. Komisija bo države članice še naprej spodbujala, naj zagotovijo podporo v obliki finančnih instrumentov, kot so posojila in jamstva, zlasti za ekonomsko vzdržne naložbe, ki ustvarjajo prihodek.

2.B. Komisija sprejema priporočilo.

ODSTAVEK 70 Pravne podlage, ki bi od držav članic zahtevala, da sistematično spremljajo, ali podprti projekti delujejo tudi po obdobju trajnosti, ki ga zahtevata Uredba (ES) št. 1698/2005 in Uredba (EU) št. 1303/2013, ni. To bi povzročilo pretirano upravno breme za države članice.

Priporočilo 3 – Izkoriščanje potenciala velikih podatkovnih zbirk pri vrednotenju

3.A. Komisija sprejema priporočilo.

Komisija bo državam članicam pomagala pri opredelitvi ustreznih virov informacij in izmenjavi dobrih praks.

3.B. Komisija sprejema priporočilo.